

## Ižanga

Po netikėtai atšiaurios žiemos daugelis su nekantrumu laukiame pavasario. Tai galioja kalbant ne tik apie klimata: atsilimo tikimės ir šalies ekonomikoje.

Šiame naujienlaiškio MES ES numeryje kalbėsime apie mūsų ūkio skatinimo pastanga, juolab kad kai kurios Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų lėšomis įgyvendinamos iniciatyvos, padedančios verslui atsitiesti po ekonominio speigo, atrodo lėties daug žadančios.

Viena jų – Europos investicijų fondo kartu su komerciniais bankais siūloma galimybė smulkioms ir vidutinėms įmonėms skolintis palankesniomis sąlygomis. Fondas yra numatęs, kad per dvejus metus Lietuvos bendrovėms kredituoti bus skirta apie milijardą litų. Kitas instrumentas – įkurtas „Verslo angelų fondas“, investuosiantis į kuriamas smulkias ir vidutines įmones ir atveriantis naujas perspektyvas tiems, kurie turi įdomių verslo idėjų, tačiau stokoja lėšų ir patirties joms įgyvendinti.

Kad verslininkai atsigauna ir ieško naujų veiklos galimybių, rodo jų susidomėjimas kai kuriomis ES struktūrinių fondų lėšomis finansuojamomis priemonėmis. Ar aktyviai verslininkai teikia paraiškas,



investicijoms darbo našumui didinti ir naujoms rinkoms užkariauti, taip pat apžvelgsime šiame numeryje. Verslo įmonių veikla neįsivaizduojama be darbuotojų. Apie tai, kokiais projektais jiems padedama įsitvirtinti ir išsilaikyti darbo rinkoje taip pat bus pasakojama šiame naujienlaiškyje.

Žinoma, tai toli gražu ne visos šiame numeryje apžvelgiamos temos, tad linkėdami visomis prasmėmis gražaus pasidėdančio pavasario kviečiame praleisti kelias akimirkas su įkvepiančių naujiųjų puokšte.

[domaus skaitymo!

## TURINYS

Ižanga

Auginis atitiktis verslo lyderius

Įmonėms tiesia pagalbos ranką

Pataikė į deimintuką

Darbas šeimai – ne kliūtis

Atnaujinti Lietuvos oro umstai atviri turistams

Viešieji perkimai – tik elektroninėje erdvėje

Svarbiausia – kantrybė ir kartojimas

Kvietimai

Dėlionė

[www.esparama.lt](http://www.esparama.lt)



Lietuvos socialinis fondas  
Europos regioninės plėtros fondas  
Sanglaudos fondas

Numerio tema

## Augins ateities verslo lyderius

Vos vasarį oficialiai pradėjęs veikti „Verslo angelų fondas I“, investuosiantis į smulkių ir vidutinių įmonių perspektyvias verslo idėjas, jau sulaukia nemažo šalies verslininkų susidomėjimo.

Fondo, kuriuo siekiama padėti bendrovėms pritraukti patyrusių investuotojų, kūrėjai pripažįsta, jog investicijos į jaunus bendroves yra rizikingos. Tačiau jos gali padėti užauginti lietuviškas „Microsoft“ ar „Google“.

### Žinių ir investicijų

„Rizikos kapitalo investuotojai puikiai žino statistiką: iki trečdalis investicijų į jaunus įmones sukuria grąžą, kuri viena – penkis kartus viršija pradinę investiciją. Tuo tarpu apie 9 procentus investicijų atsipera dešimteriopai ar daugiau, – pasakoja ūkio ministro patarėjas Daurmantas Lapinskas. – Jeigu įsibėgėjus „Verslo angelų fondo“ veiklai Lietuvoje atsirastų tokių įmonių, tai jau bus nemažas pasiekimas. Tačiau dar svarbiau, kad Fondas apskritai sudarys sąlygas skatinti verslumą ir padės žmonėms, kurie turi

idėjų, bet stokoja lėšų ir patirties, susitikti su tais, kurie padės abu šiuos trūkumus įveikti“, – tvirtina pašnekovas.

Pradėjęs veiklą „Verslo angelų fondas I“ yra viena ūkio ministerijos įgyvendinamo Ekonomikos skatinimo plano priemonių. Kartu su vadinamaisiais „verslo angelais“, verslo patirties, žinių ir finansinių išteklių turinčiais asmenimis, fondas investuos į mažas ir vidutines Lietuvos įmones. Įmonė su „verslo angelu“ sudaro sutartį, kurioje numato abiejų pusių indėlį į verslą, jo valdymo principus ir pasitraukimo sąlygas. „Angelo“ siekis paprastas: rasti perspektyvią verslo idėją, padėti ją įgyvendinti, „įsukti“ šį naują verslą ir, iš jo pasitraukus, gauti investicijų grąžą. Tuo tarpu partneris, idėjos autorius, sulaukia ne tik reikalingų investicijų – „angelas“ su juo dalijasi žiniomis ir patirtimi, kuri kartais būna gerokai svarbesnė už kapitalą, – „verslo angelų“ veiklos principus aiškina D. Lapinskas.

„Verslo angelų fondas I“ įsteigtas bendradarbiaujant valstybei ir privačiam sektoriumi. Pusė fondo sumos, daugiau kaip 27 mln. litų, yra 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšos, kurias skiria Europos investicijų fondas. Dar arti pusantro milijono skiria fondo valdytojai – bendrovių „Mes Invest“ ir „Strata“ konsorciumas. Skalčiuojama, kad bendros investicijos per šią priemonę

sieks 58 mln. litų – likusią lėšų dalį investuos patys „verslo angelai“.

### Domina pagrįstos idėjos

„Puikiai suprantame, kad „angelui“ vienam investuoti į plėtojamą verslą gali atrodyti pernelyg rizikinga, tad fondas ir pasidalija su juo šią riziką, – teigia viena „Verslo angelų fondo I“ valdytojų, investicijų valdymo ekspertė Daiva Rakauskaitė. – Be to, drauge mes turime galimybę investuoti daugiau į tą pačią bendrovę, nei galėtų vienas „verslo angelas“, – teigia pašnekovė.

Pasak D. Rakauskaitės, idėjos, į kurias ryž-

tųsi investuoti „verslo angelai“, turi būti patikrintos. „Sakykime, į fondą kreipiasi mokslininkas ir teigia turįs išradimą, kuris padės vartotojams kaip reikiant taupyti elektrą. Kad mes į jo idėją investuotume, reiktų, kad mokslininkas jau būtų sukūręs veikiantį prototipą ir išbandęs jį nedidelyje rinkoje“, – aiškina D. Rakauskaitė.

Kriterijai, kuriuos turėtų atitikti „Verslo angelų fondo“ investicijas pretenduojanti įmonė, išsamiai apžvelgiami fondo interneto svetainėje [www.versloangelai.eu](http://www.versloangelai.eu). Vis dėlto, D. Rakauskaitė akcentuoja kelis dalykus, kuriuos turėtų atminti verslininkas, svarstantis galimybę kreiptis



„Verslo angelai“ padeda kitiems investuotojams ir tikėdamiesi grąžos iš savo investicijų

Numerio tema

į fondą investicijų. „Išmonė mums turi pateikti savo verslo planą. Šis dokumentas gali būti neilgas, tegu ir kelių puslapių, bet jame turi būti aiškiai matoma, kam reikalingos investicijos ir kiek įmonė ketina uždirbti jomis pasinaudojusi, – sako pašnekovė. – Investuosime į bendroves, kurios jau veikia bent pusantį ar dvejus metus ir uždirba pajamų. Galiausiai, įmonės vadovai ir savininkai turi savo ateities planus sieti su šia įmone ir norėti joje aktyviai dirbti. Investuosime tik tada, kai būsimė tikri, kad savininkai liks su mumis versle”, – tikina fondo valdytoja.

**Siekia padėti vystyti**

Pašnekovai pabrėžia, jog verslo angelai yra suinteresuoti įmonės, į kurią investuoja, veiklos sėkme ir tęstinumu. „Reikia pažymėti, kad „Verslo angelų“ tikslas – investuoti į kuriamą naują verslą ir padėti jam įsibėgėti, o vėliau iš verslo pasitraukti. Kiek „angelas“ išeidamas uždirbs, lems sukurto verslo sėkmė. Tą pačią gražą gaus ir verslo savininkas, jei nuspės kartu su „angelu“ pasitraukti. „Angelai“ nesiekia perimti ar užvaldyti bendroves – kaip ir minėjau, jie investicijų grąžas sulaukia li-

tomis priemonėmis”, – teigia ūkio ministro patarėjas D. Lapinskas. Jam antrina D. Rakauskaitė: „Mūsų tikslas – padėti įmonei vystytis. „Angelui“ ir fondui pasitraukus iš bendrovės ir pardavus jos akcijas, įmonė toliau turi veikti pati”, – tvirtina ekspertė.

Didžiausia suma, kurią fondas gali investuoti į bendrovę, siekia 1,38 mln. litų. Tačiau jei lėšų poreikis konkrečios bendrovės atveju yra didesnis nei numatyti 1,38 mln. litų, o bendrovės perspektyva yra gera, gali būti, kad kartu su fondu investuojantis verslo angelas bus pasiryžęs investuoti didesnę sumą, kurios trūksta tolesnei verslo plėtrai. „Nesunku suskaičiuoti, kad galėsime investuoti į 30 – 40 bendrovių. Žinant, kiek iš viso įmonių veikia Lietuvoje, tai neatrodo daug. Tačiau tai nė kiek nesumenkina fondo idėjos: juk visos didžiosios bendrovės kažkada taip pat savo veiklą pradėjo gana kukliai. Taigi mūsų tikslas – išvystyti įmones, kad jos po kelerių metų išaugtų į didesnes, o dar vėliau taptų Lietuvos verslo lyderėmis. Šia prasme, „verslo angelų“ poveikis ekonomikai gali būti milžiniškas”, – įsitikinusi D. Rakauskaitė.

Į smulkaus ir vidutinio dydžio įmones fondas investuos iki 2015 m. gruodžio 31 dienos. Laiku bėgant, pasitraukus iš visų investuotųjų įmonių, „Verslo angelų fondas

l” bus uždarytas, o valstybės lėšos grįš į JEREMIE kontroliuojantį fondą. Grįžusios lėšos vėl galės būti naujai investuojamos, taip sudarant galimybes dar daugiau bendrovių stiebtis ir stiprėti.

Komentuoja finansų konsultantas Linas Tomkevičius.

„Pastaruosius kelerius metus verslininkai buvo įpratę gana palankiomis sąlygomis skolintis iš bankų ir neleškojo alternatyvių finansavimo šaltinių. Dabar, kai bankų finansavimas sustoja, ir daugeliui verslininkų įprasti finansiniai šaltiniai „išseko“, atsiranda poreikis ieškoti alternatyvų. Akcijų kapitalo fondai ir „verslo angelai“ ir yra tokia alternatyva. Labai svarbi alternatyva sunkmečiu – juk „verslo angelai“ paprastai būna gerokai lankstesni, negu tradiciniai investicijų fondai, su jais galima susitarti dėl palankesnių sąlygų.

Nė kiek neabejoju, kad fondo veikla pasiteisins. Sunkmečiu, kai rinkos nukritusios, yra pats palankiausias metas investuoti – ekonomikai atsigauvant, vis labiau kils ir sukurto verslo vertė, taigi augs ir galimybės gauti didesnę grąžą. O pavyzdžių, kokia vaisinga gali



Į smulkaus ir vidutinio dydžio įmones fondas investuos iki 2015 m. gruodžio 31 dienos.

## Numerio tema

būti „verslo angelų“ pagalba, toli ieškoti nereikia – žvilgtelėkime į dienraštį „15 minučių“ ar kavinių „Coffee Inn“ tinklą. Abi šios verslo idėjos realizuotos padedant „verslo angelams“.

## Įmonėms tiesia pagalbos ranką

**Daugeliui bendrovių, besirančių audringais ekonomiško sunkmečio vandenimis, tikru gelbėjimosi ratu tampa Europos Sąjungos paramos lėšos.**

Net ne ratu, o visa gelbėjimo operacija: Europos investicijų fondas atrinko tris šalies bankus, per kuriuos ketinama skirti apie pusę milijardo litų Lietuvos smulkiąjam ir vidutiniam verslui kredituoti.

Iniciatyvoje dalyvauja šie bankai: SEB bankas, AB Swedbank Lietuva ir lietuviško kapitalo Šiaulių bankas. Su šiais bankais Europos investicijų fondas (EIF) sudarė sutartis įgyvendinti naujai sukurtą finansinį instrumentą, skirtą pasidalinti rizikos paskoloms teikti (Funded Risk Sharing Instrument). Paskolos teikiamos labai mažoms, mažoms, vidutinėms įmo-



Europos Sąjungos paramos lėšos padeda smulkiąjam ir vidutiniam verslui atrasti naujų galimybių plėtrai.

nėms ir verslininkams. Šiame straipsnyje kalbame su Šiaulių banko administracijos vadovo pavaduotoju Donatu Savicku, apie tai ko iš tokio bendradarbiavimo gali tikėtis verslininkai. Europos investicijų fondas su Šiaulių banku pasirašė bendradarbiavimo sutartį, pagal kurią abu skirs po 20 mln. eurų (iš viso 40 mln. eurų) smulkaus ir vidutinio verslo subjektams kredituoti.

**Sakykite, kodėl bankui svarbu dalyvauti šioje iniciatyvoje?**

Mums labai malonu, kad lietuviško kapitalo Šiaulių banką Europos investicijų fondas pasirinko partneriu įgyvendinant

iniciatyvą – tai rodo didelį pasitikėjimą mumis. Dalyvaujame, nes teikdami paskolas verslui, iš dalies prisidedame ir prie ekonomikos skatinimo Lietuvoje.

**Paskoloms numatyta suma – daugiau kaip 138 mln. litų – šalies mastu neatrodo tokia didelė. Kiek iš tikrųjų ji padės spręsti ekonomikos nuosmukio keliamas problemas?**

Suprantama, mes nekeliamė sau tikslu išgelbėti visos Lietuvos ekonomiką. Esame gana nedidelis bankas ir daugiausia orientuojamės į smulkiąją bei vidutinio verslo plėtrą, regioninės reikšmės projektų įgyvendinimą. Vis dėlto mums taip pat svarbu pagal galimybes prisidėti prie visiems aktualių problemų sprendimo – jeigu kiekvienas padarytų tiek, kiek gali, sunkmečio keliamas iššūkius tikrai įveiktume gerokai lengviau.

**Ar verslininkai jau domisi galimybėmis gauti pasidalytos rizikos paskolą?**

Iš banko padalinių mus pasiekia informacija, kad verslininkai, daugiausia išgirdę iš žiniasklaidos, jau teiraujasi, kokios galimybės pasinaudoti šia iniciatyva. Artimiausiu metu baigsime visus būtinus parengiamuosius darbus ir atskirai informuosime verslo bendruomenę apie teikiamas pasidalytos rizikos paskolas.

**Kuo jos skirsis nuo kitų banko siūlomų paskolų?**

Kaip jau minėta, dalį paskolos rizikos prisima Europos investicijų fondas. Tai sudaro galimybę bankui skolinant prašyti iš verslo kiek mažesnio paskolos užsto. Ši aplinkybė, ko gero, ir yra svarbiausias skirtumas. Pagal bendrąsias sąlygas, skolinantis verslininkai galės 1–10 metų laikotarpiui tiek investicijoms, tiek apyvartinėms įmonės lėšoms verslo plėtros projektams.

**Ką turėtų atsiminti verslininkai, svarstantys galimybę prašyti tokios paskolos?**

Reikėtų, kad jie pirmiausia patys gerai planuotų savo verslą, jo ateities perspektyvas ir labai atsakingai įvertintų riziką. Verslininkams rekomenduočiau pirmiausia nuosirdžiai atsakyti sau į klausimą: ar jie, būdami banko vietoje, patys skolinčių savo verslui? Neabejoju, kad tai padėtų kelti pagrįstus lūkesčius ir išvengti nusi-vylio.

Dėkojame už pokalbį.

Maksimali lėšų suma vienai įmonei – iki 1 proc. nuo banko suformuoto portfelio. SEB banke kreditas siekia 5,17 mln. litų, Šiaulių banke – 1,38 mln. Lt, o Swedbanke – 3,59 mln litų. Investuojama gali būti į visus ūkio sektorius, išskyrus: a) azartinį lošimų ir lažybų organizavimo veiklą; b) ginklų, tabako ir alkoholio gamybą,

13 pirmų lūpų

teikiamą ir prekybą; c) žmonių klonavimą; d) įmonių investicinius projektus, kurie susiję su EB Sutarties I priede numatytu žemės ūkio ir žuvininkystės produktų gamyba.

PAPILDOMA INFORMACIJA

- Bendradarbiaudamas su Lietuvoje veikiančiais bankais, Europos investicijų fondas įgyvendina pagal JEREMIE iniciatyvą sukurtą šiuolaikines finansų inžinerijos priemonę – teikia pasidalytos rizikos paskolas.

- Šios paskolos skiriamos labai mažoms, mažoms, vidutinėms įmonėms ir verslininkams, lygiomis dalimis panaudojant Kontroluojančiojo fondo ir banko kapitalo lėšas.

- Ši priemonė sukurta siekiant veikti susidariusią kreditų krizę ir įgyvendinama kellose ES šalyse narėse. Lietuva pirmoji pasinaudojo atsiverusiomis galimybėmis.

- JEREMIE (angl. Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises) – bendra Europos Komisijos ir Europos investicijų banko iniciatyva, kuria siekiama pagerinti sąlygas įmonėms gauti išorinių finansavimų šaltinių. Tam pasitelkiama dalis ES struktūrinės paramos 2007–2013 m. lėšų.

## Pataikė į dešimtuką

Lietuvos verslo paramos agentūra (LVPA) baigia vertinti paraiškas, kurias pateikė šalies verslininkai, pretenduojantys į Europos Sąjungos (ES) struktūrinę paramą 2007 - 2013 metams ir valstybės paramą pagal priemonę „Naujos galimybės“.

Nuo praėjusio pavasario agentūra gavo 556 paraiškas, o bendra prašoma suma siekia 175 mln. litų. Pasak LVPA Informavimo skyriaus vedėjos Rasos Austrotienės, susidomėjimas priemone, kuria siekiama paskatinti įmones aktyviau ieškoti užsienio partnerių ir didinti pardavimų kitų šalių rinkose, buvo įspūdingas.

„Teikti paraiškas pakvietėme praėjusių metų balandį ir ketinome jų laukti dvejus metus. Vis dėlto sulaukėme labai didelio pareiškėjų aktyvumo, todėl paraiškų priėmimą teko stabdyti dar pernai spalį, nes bendra gautų paraiškų prašoma finansuoti suma kvietime 10 procentų viršijo nurodytą sumą, tai yra 110 mln. litų,“ – sako R. Austrotienė.

Pagal priemonę „Naujos galimybės“ reikiami užsienio rinkų tyrimai, įmonės ir



Lietuvos verslo paramos agentūra džiaugiasi įspūdingu paraiškų skaičiumi.

jos produkcijos pristatymas kitose šalyse, rinkodaros medžiagos rengimas ir kitos iniciatyvos, padedančios bendrovėms patekti į užsienio rinkas ir jose įsitvirtinti. Anot LVPA atstovės, didelis paraiškų skaičius rodo, kad parengta priemonė atitiko Lietuvos verslininkų poreikius. „Toks su-

sidomėjimas reiškia, kad priemonė tapo labai aktuali ir reikalinga šalies verslui. Kitaip sakant, priemonė parengta tinkamai ir pačiu laiku,“ – šypylė pašnekovė.

Agentūra jau įvertino beveik visas paraiškas, iš kurių 342 projektams ūkio ministro įsakymu paskirta beveik 72 mln. litų parama. „Patvirtintų projektų sumos nėra didelės, projektai gana smulkūs, bet jų skaičius didelis. Viena įmonė galėjo rengti ir kelerą projektų,“ – paaiškina R. Austrotienė.

## Darbas šeimai – ne kliūtis

Dirbu iki vėlumos, kam palikti prižiūrėti mažylį? Kaip suspėti būti ir gera darbuotoja, ir gera mama? Geru tėčiu? Šie ir panašūs klausimai kelia nerimą daugybei šeimų.

Atrodytų, atsakyti į juos ne taip paprasta, ypač šiais laikais, kai kiekviena darbo vieta tampa ypatinga vertybe ir nemažai dirbančių žmonių pasirodęs daug paaukoti, kad tik išsaugotų savo darbą. Vis dėlto Lietuvoje įsibėgėja nemažai iniciatyvų,

**Žingsniai pirmyn**

kuriomis siekiama padėti gyventojams ir darbdaviams derinti šeimos ir darbo įsipareigojimus.

**Pradeda kursus**

„Baigėme visus būtinius parengiamuosius darbus, kovą pradėdame kursus gyventojams“, – trina rankomis Ramunė Bielagloviėnė, vadovaujanti Europos socialinio fondo lėšomis remiamam projektui „Darbdaviai už šeimai palankią darbovietę“, kurį įgyvendina Žinių ekonomikos forumas. Kursai pirmiausia vyks keturiuose šalies rajonuose, o vėliau projektas plėsis ir į kitas vietas, iš viso – aštuoniolika savivaldybių. „Siekiame, kad Lietuvoje formuotųsi šeimai palanki darbo aplinka. Tam telkiame ir darbdavius, ir darbuotojus, ir savivaldybes, – teigia pašnekovė. – Organizuojame įvairius kursus, seminarus, susijusius su šeimai palankios politikos įmonėse ir visuomenėje skatinimu, rengsime trisšales diskusijas tarp darbuotojų, darbdavių ir savivaldybių atstovų. Pastarieji labai svarbūs iniciatyvos skaidai, o ką jau kalbėti apie įtaką vietos socialinei politikai“, – pažymi R. Bielagloviėnė.

Projekto vykdytojai neapsiribos vien kursų, seminarų ir susitikimų organizavimu. Pasak specialistės, pastebėta, kad tie darbuotojai, kurie prižiūri vaikus, senyvo

amžiaus ar negalią turinčius artimuosius, dažnai priversti iš dalies ar visiškai pasitraukti iš darbo rinkos. Ir mokosi jie gana pasyviai, todėl menkėja jų kvalifikacija ir galimybės siekti karjeros. „Štai kodėl dar viena svarbi projekto dalis – socialinės paslaugos. Teiksime pagalbą tiems gyventojams, kuriems kyla sunkumų mokytis ar dirbti, nes jie turi prižiūrėti negalų šeimos narį ar mažametį vaiką. Kad šeimos maitintojas galėtų ištrūkti į kursus ar darbą, atsiųsime į namus slaugytoją ar auklę“, – vardija R. Bielagloviėnė.

**Tiksliai lieka svarbūs**

Projekto „Darbdaviai už šeimai palankią darbovietę“ dalyviai lankysis dvejuose kursuose. Vienuose įmonių vadovams bus pasakojama, kaip organizuoti darbą žmonėms, kuriems tenka globoti vaikus ar sergančius artimuosius. O dirbantieji ir nedirbantieji kartu išklausys paskaitų apie šeimos ir darbo derinimo galimybes, pasidalijimo pareigomis šeimoje svarbą, lanksčias darbo formas ir pan. Kompiuterių ir anglų kalbos kursus lankys darbo neturintys asmenys, kad galėtų kelti savo kvalifikaciją. Planuojama, kad projekte dalyvaus 540 žmonių.

„Žinoma, kai rengėme projektą, padėtis šalies darbo rinkoje buvo visiškai kitokia, ir niekas nespėjo taip greitai išaugiant

nedarbą. Tačiau tai nereiškia, kad projektas siekia skatinti darbo ir šeimos santykių dermę staiga tapo ne tokie svarbūs. Juolab kad projektas bus įgyvendinamas ne vienus metus, per kuriuos situacija vėl pagerės“, – tikisi Žinių ekonomikos forumo atstovė R. Bielagloviėnė.

Dar viena išeitis mažus vaikus prižiūrintiems tėveliams – ilgiau veikiančios vaikų priežiūros grupės. Europos socialinio fondo (ESF) ir valstybės lėšomis nuo praėjusių metų rudens įvairiuose Lietuvos rajonuose finansuojami projektai, kuriais sudaromos sąlygos ilgiau dirbantiems tėvams nepalikti vaikų be priežiūros.

**Didelis susidomėjimas**

„Jau nuo spalio vakarinėse ir naktinėse pamainose dirbantys tėveliai mums gali palikti prižiūrėti savo vaikus. Iš pradžių tėvai paslauga naudojosi nedrąsiai, galbūt manė, kad už ją reikės mokėti, bet dabar norinčiųjų mūsų pagalbos tikrai netrūksta, – pasakoja Visagino paramos vaikui centro vadovė Leta Kalinauskaitė. – Žinoma, visų priimti negalime: jų kiek būna su partneriais, Visagino ligoninė ir įmonėmis „Visagino linija“ bei „Kogus“, tad tik šių bendrovių darbuotojai gali palikti vaikus mūsų priežiūrai. Bet tokia paslauga domisi daug gyventojų.“



ESF lėšomis siekiama, kad Lietuvoje formuotųsi šeimai palanki darbo aplinka. Sutarkiami ir darbdaviai, ir darbuotojai, ir savivaldybės.

Kaip jau minėta projekte dalyvaus 18 Lietuvos savivaldybių: Alytaus m., Druskininkų, Ignalinos r., Jonavos r., Jurbarko r., Kauno m., Kelmės r., Kupiškio r., Lazdijų r., Marijampolės, Rokiškio r., Šalčininkų r., Švenčionių r., Tauragės r., Telšių r., Utenos r., Vilniaus m., Visagino m. Mažus vaikus prižiūrintiems tėveliams daugiau praktinės informacijos reikėtų ieškoti šiose savivaldybėse.

Letos vadovaujama centre vaikai prižiūrimi ilgiau veikiančiose dienos grupėse nuo 18 val. iki vidurnakčio, o jei reikia – ir permakt. „Vaikučius pamaitiname,

**Žingsniai pirmyn**

globojame, prižiūrimė, o tėvai tuo metu gali ramiai dirbti, – pasakoja L. Kalinauskaitė. – Žinote, dabar, kai metų pabaigoje uždarė Ignalinos atominę elektrinę, o ir šiaip padėtis sunki ne tik Visaginė, bet ir visoje šalyje, tokios paslaugos labai paklausios“, – tvirtina pašnekovė.

Visagino paramos vaikui centras, kaip vykdomo projekto įgyvendintojas, taip pat perka vaikų priežiūros paslaugas iš dviejų Visagino darželių, kuriuose prižiūrima tų pačių partnerių dar 30 vaikų. Darželiuose vaikai prižiūrimi tik vakarais.

**Pajus tūkstančiai**

Visaginas nėra vienintelis miestas, kur teikiamos panašios paslaugos. Pasitelkusi ESF lėšas, Lietuvos prekybos įmonių asociacija įgyvendina panašų projektą Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Šių miestų lopšeliuose-darželiuose steigiamos vaikų priežiūros grupės, veikiančios vakarais ir savaitgaliais, o prekybos įmonėse dirbantys tėvai čia galės ramiai palikti savo vaikus.

Šiuo metu įgyvendinami net 23 projektai, kuriais siekiama gyventojams padėti derinti darbo ir šeimos įsipareigojimus. Projektams skirta daugiau kaip 40 mln. litų ESF lėšų ir tikimasi, kad jų poveikį pajus daugiau kaip 5 tūkst. gyventojų, kuriems bus lengviau išsaugoti darbo vietas ar susirasti naują darbą

## Atnaujinti Lietuvos oro uostai atviri turistams

Pastaruoju metu populiarė viešų diskusijų tema – į Lietuvos atvykstančių turistų srautai. Sakoma, kad jie toli gražu nepakankami, kad konkurencinę kovą dėl atvykstančių ir išvykstančių keliautojų pralaimime aplinkinėms valstybėms, ypač kai kalba pakrypsta apie oro uostus ir jų veiklą.

Tačiau šios srities specialistai atremia: pasitelkus Europos Sąjungos (ES) paramą, šalies oro uostai buvo iš esmės modernizuoti, tapo saugesni ir patogesni keleiviams, o lankstus jų darbas padėjo pritraukti daugiau oro linijų bendrovių ir sparčiai išplėsti tiesioginių skrydžių geografiją.

Šiais metais iš Vilniaus, Kauno ir Palangos oro uostų vyks reguliarūs tiesioginiai skrydžiai į 41 Europos miestą – Lietuva dar niekada neturėjo tokio oro susisiekimo su Europa.

„Mano nuomone, padidinti keleivių srautus šiuo metu galima tik įgyvendinant sumanią šalies turizmo rinkodarą



vie Šengeno erdvėje Estų keleivių terminas.

– turizmo verslui atėjo laikas pasitempti ir aktyviai veikti. Oro uostų infrastruktūros kokybė niekuo nenusileidžiame aplinkinėms šalims, tad sąlygos turizmo plėtrai tikrai yra“, – sako Susisiekimo ministerijos Transporto politikos departamento Strateginio planavimo skyriaus vedėjas Algirdas Tuganauškas.

**Didėja galimybės**

Lietuvai įstojus į ES ir rengiantis narystei Šengeno erdvėje, tarptautiniai Vilniaus, Kauno ir Palangos oro uostai sulaukė nemažų investicijų. Pasinaudojus 2007–2013 m. ES struktūriniu parama, šalies vartams į pasaulį atnaujinti ir modernizuoti jau

**Mums visiems**

skirta daugiau kaip 300 mln. litų, iš kurių daugiau kaip trečdalis, 115 mln. litų, skyrė ES. Už šias lėšas Tarptautiniame Vilniaus oro uoste pastatytas naujas terminalas ne Šengeno šalių keleiviams, padidinti ir Šengeno reikalavimams pritaikyti Kauno bei Palangos oro uostų keleivių terminalai, be to, modernizuojami oro uostų personalo, lėktuvų takai. Nemažai investicijų numatoma ir ateityje.

„Panaudojome daug lėšų, be kurių mūsų oro uostai nebūtų galėję toliau efektyviai veikti. Dėl investicijų išaugo oro uostų infrastruktūros pajėgumai leidžia aptarnauti daugiau keleivių ir priimti daugiau orlaivių, užtikrinama atitiktis skrydžių saugos reikalavimams“, – teigia A. Tuganauskas. Be to, šių investicijų įtaka juntama ir dar vienu socialiniu aspektu – jos leido sukurti nemažai naujų darbo vietų.

**Didėja patrauklumas**

Atsivėrus sienoms ir atsiradus galimybei laisvai keliauti, investicijos į oro uostų plėtrą ir atnaujinimą tapo dar svarbesnės. „Gerinant infrastruktūrą mažėja oro linijų eksploatacijos išlaidos, taigi tiesioginį poveikį pajunta ir turistai – mažėja bilietų kainos ir taupomas kelionės laikas, – pasakoja Tarptautinio Vilniaus oro uosto technikos direktorius Darius Okunevičius. – Oro uosto ir aerodromo plėtra bei modernizavimas – svarbūs veiksniai,

leidžiantys didinti oro uosto patrauklumą tiek vidiniams klientams, nei lįjoms, tiek ir išorės klientams, turistams.“ Pašnekovali teigiamai vertina šalies oro uostų ateities perspektyvas. Pasak A. Tuganausko, iki 2013 m. oro uostų modernizavimo darbams numatoma skirti dar daugiau kaip 100 mln. litų.

„Atnaujinę infrastruktūrą ir sukūrė palankias sąlygas tiek skrydžių organizatoriams, tiek keleiviams, sulaukiame vis didesnio oro linijų susidomėjimo ir mūsų oro uostu, ir Lietuva apskritai“, – tikina Tarptautinio Vilniaus oro uosto technikos direktorius D. Okunevičius.

**Viešieji pirkimai – tik elektroninėje erdvėje**

Visose Europos Sąjungos (ES) valstybėse šiemet turi būti vykdomi elektroninių pirkimų sistemos, o mažiausiai pusė pirkimų turi vykti elektroniniu būdu.

Šį reikalavimą Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo minist-



Elektroninė viešųjų pirkimų sistema nepralenkia skaidrumo požūriū – jūk skaitmeninėje erdvėje visoms atvirai prieinama.

rijos nusteikusi viršyti: pasak direktijos Investicijų skyriaus vedėjo Remigijaus Lipkevičiaus, 2010 m. visus viešuosius pirkimus, ES remiamiems kelių tiesimo ir rekonstrukcijos darbams, pasitelkiant į pagalbą Europos Sąjungos struktūrinės lėšas 2007-2013 metams, planuojama skelbti tik elektroniniu būdu.

„Visų pirma, elektroniniu būdu vykdomi

pirkimai patogesni patiems tiekėjams, kuriems nebūtina įsigyti pirkimo dokumentų ir vykti į tam tikrą vietą, kad juos gautų – jie prieinami internetu. Antra, ir pirkėjui, ir pardavėjui patogiu, kad nelieta popierinių dokumentų, taigi ir galimybės įvelti klaidą juos rengiant, segant ar gabenant. Pagaliau, sistema nepralenkia skaidrumo požūriū – jūk skaitmeninėje erdvėje visoms atvirai prieinama“.

Sėkmės įkvėpti

– sistemos pranašumus vardija R. Lipkevičius.

Lietuvos automobilių kelių direkcija jau įvykdė septynis elektroninius pirkimus ir liko patenkinta rezultatais. „Palyginti su iki tol skelbtais viešaisiais pirkimais, viskas vyko labai operatyviai, paprastai ir sklandžiai“, – tikina pašnekovas.

Galimybė elektroniniu būdu skelbti viešuosius pirkimus Lietuvos institucijoms ir organizacijoms atsirado 2008 m. Viešųjų pirkimų tarnybai įgyvendinus ES struktūrinių fondų remiamą projektą „Viešųjų pirkimų informacinės sistemos plėtra“. Elektroniniu būdu galima organizuoti visą viešųjų pirkimų ciklą, o tiekėjams – paprastai ir patogiai „vieno langelio“ principu šiuose pirkimuose dalyvauti.

Direkcija ketina šiemet skelbti 12 viešųjų konkursų įgyvendinti ES remiamus kelių tiesimo ir rekonstrukcijos projektus. Bendra planuojamų darbų vertė siekia apie 300 mln. litų.

Pasinaudojus 2007-2013 m. ES fondų lėšomis, šiemet Lietuvoje ketinama rekonstruoti daugiau kaip 80 km magistralinių ir krašto kelių bei 11 tiltų. Rekonstrukcijos bei estakados statybos darbai toliau vrys kelyje Vilnius-Kaunas-Klaipėda. Gerinant rajoninius kelius, numatoma išasfaltuoti 165 km žvyrkelių.

## Svarbiausia – kantrybė ir kartojimas

VšĮ „Vilties erdvė“ vykdo projektą, kurio tikslas – žmonių turinčių proto negalią, aktyvinimas ir motyvacijos dirbti skatinimas. Projektas įgyvendinamas pagal 2007–2013 m. Žmogiskųjų išteklių plėtros veiksmų programos priemonę „Socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“.

Iš Europos socialinio fondo projektui skirta kiek daugiau nei 1 mln. litų, kurie suteiks galimybes pritaikyti inovatyvius metodus ir priemones, leidžiančias sutrikusio intelekto žmogus turi tapti visuomenės dalimi. Šios lėšos sudarys sąlygas įgyvendinti proto negalios asmenų mokymus ir jų ruošimą darbinei veiklai, diegiant pažangiausias socialinio darbo ir darbinio mokymo programas bei metodikas, dalinantis kitų šalių patirtimi bei glaudžiai su jomis bendradarbiauti.

Mazeikiuose įsikūrusi VšĮ „Vilties erdvė“ žmonėms, turintiems proto negalią, padeda nuo 2002 metų. Pagrindinis šios įstaigos tikslas – sutrikusio intelekto žmones ruošti kiek galima savarankiškes-



ES struktūrinių lėšų pagalba VšĮ „Vilties erdvė“ vykdo projektą, kuris skatina žmonių turinčių proto negalią, motyvuoja dirbti.

niam gyvenimui. Europos Sąjungos (ES) struktūrinės lėšos naudojamos lavinant jų kasdienio apsitarnavimo ir bendravimo įgūdžius, sudarant palankesnes ir žmogaus orumą išsaugančias gyvenimo sąlygas, organizuojant darbinę veiklą, dienos užsiėmimus ir laisvalaikį taip, kad sutrikusio intelekto žmonės vėliau galėtų gyventi savarankiškai arba naudodamiesi minimalia socialinių darbuotojų pagalba.

Apie šiuo metu jau vykstantį projektą kalbėjoms su Stase Radeckiene, VšĮ „Vilties erdvė“ direktore.

### Kam skirtas šis projektas, įgyvendinamas iš Europos socialinio fondo lėšų?

Žmonėms, turintiems psichinę negalią. Mūsų tikslas – suteikti jiems kuo daugiau galimybių savarankiškai gyventi ar bent jau sumažinti jų socialinę atskirtį.

Įgyvendinant projektą bus taikomi nauji tiek savivaldybės, tiek ir šalies mastu metodai bei priemonės. Bus pritaikytos įvadinio neįgalųjų mokymo, neformaliojo mokymo metu įgytų kompetencijų tobulinimo metodikos ir programos, vykdomi dailes terapijos užsiėmimai, naudojant pritaikytą dailes terapijos metodiką įsadarbinimo siekiantiems neįgaliesiems. Bus parengta apibendrinta išliekamąją vertę turinti medžiaga, kuria galės naudotis ir kitų įstaigų specialistai.

Pagal neformalaus mokymo programas bus formuojami įvairūs dalyvių įgūdžiai, kurie vėliau bus tobulinami praktiškai. Svarbiausia, kad po šių mokymų numatoma dalį jų dalyvių įdarbinti.

**Tai ambicingas tikslas. Kaip tikėtis jį pasiekti?**

Sėkmės įkvėpti

Taip, užduotis nelengva. Didžiausias kliūtis kelia darbdavį klausimas apie žmonių su psichine negalia sugebėjimus bei psichikėjimą jais. Galia patikinti, kad, atradus jiems tinkamą darbą, žmonės, turintys psichinę negalią, gali būti puikius darbuotojai, tačiau dažnai kyla kita problema – supratimo. Jiems negalima užduoties numesti paskubomis. Būtinai dėmesys ir kantrybė, kartais ir pagalba atliekant kai kurias užduotis, o, kaip žinome, šandien retas darbdavys gali sau tai leisti. Retas ir nori. Vis dėlto kartojas – šie žmonės labai sąžiningi, kantrūs ir įgiję įgūdžių įvairius darbus gali atlikti ne blogiau nei bet kuris iš mūsų. Monotoniškus ir vienodus darbus neretai net ir geriau, todėl tikimės, kad savo tikslą įgyvendinsime.

**Kas svarbiausia dirbant su žmonėmis, turinčiais psichinę negalią?**

Svarbiausia – kartojimas ir kantrybė. Šandien projekte dalyvauja dvi grupės. Pirmąją sudaro aštuoni asmenys. Dvejus metus jie mokysis įvairių dalykų, pavyzdžiui, staliaus padėjėjo ar virtuvės pagalbinio darbuotojo darbų ir įgis tam tikrą kompetenciją.

Antroji mokymo dalyvių grupė (12 asmenų) dalyvauja kursuose, padeančiuose palaikyti pėnai vykdant projektą ar kitose mokymo įstaigose įgytą kompetenciją. Grupės dalyviai kartoją sutrumpintas kursų programas, kurių daugumą sudaro praktiniai kursai.

Priežodį „Kartojimas – mokslų motina“ šiems žmonėms galite taikyti paraidžiu. Tačiau vieną kartą išmokę kažką daryti jie tai daro nepaprastai kruopščiai.

Mūsų interneto puslapyje [www.viltieser-dve.kli.lt](http://www.viltieser-dve.kli.lt) galite pamatyti jų darbų pavyzdžius. Daugiausia tai popieriaus dirbiniai, išsiuvinėti darbeliai ar nerti žaisliukai. Sudėtingesnius medinius darbelius mūsų globotiniai daro kartu su meistras. Svarbiausia, kad per visą ilgą mokymosi ir kartojimo procesą griežtai prižiūrimė, kad tie darbeliai, kuriuos leidžia jų sugebėjimai, būtų kokybiški ir padaryti iki galo. Ir jiems tai puikiai sekasi – įgimta kantrybė ir suteikiami įgūdžiai duoda puikių rezultatų, todėl tikiu šių žmonių, ir projekto ateitimi.

*Dėkojame už pokalbį.*

**Kvietimai**

Kviečiame teikti paraiškas pagal priemonę „Inoklaster LT“.

Priemonės lėšos skirtos klasterio koordinatoriaus veiklai, susijusiai su tyrimų, kurių reikia klasteriui plėtoti, atlikimu; klasterio rinkodaros, skirtos naujiems klasterio nariams pritraukti, organizavimui; klasterio bendrojo naudojimo (atviros priegios)

infrastruktūros valdymu ar administravimu; mokymo programų, seminarijų ir konferencijų rengimu siekiant skatinti klasterio narius keistis žiniomis, patirimi ir įgūdžiais, stiprinti klasterio vidinius ir išorinius bendradarbiavimo ryšius.

Paraiškos teikiamos tęstiniu būdu iki 2012 m. sausio 31 d. Jos priimamos VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūroje.

Daugiau informacijos rasite čia.

Telefonai pasiteirauti: (8 5) 268 7448, 268 7411

El. paštas [info@lvpa.lt](mailto:info@lvpa.lt)

Kviečiame teikti paraiškas pagal priemonę „Inoklaster LT“.

Šia priemone parama teikiama visoms klasterio koordinatoriaus investicijoms, susijusioms su klasterio mokymo ir tyrimų centro infrastruktūra bei bendrojo naudojimo (atviros priegios) mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) infrastruktūra (laboratorijos, bandymų patalpos ir pan.).

Daugiau informacijos rasite čia.

Telefonai pasiteirauti: (8 5) 268 7448, 268 7411

El. paštas [info@lvpa.lt](mailto:info@lvpa.lt)

Paraiškos teikiamos tęstiniu būdu iki 2012 m. sausio 31 d. Jos priimamos VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūroje.

Kviečiame teikti paraiškas pagal priemonę „Intelektas LT“.

Priemonės lėšomis bus finansuojamos įmonių pradinės investicijos, kuriomis kuriami naujos įmonės ir (ar) kurlama ar plečiama esamos įmonės mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros infrastruktūra.

Paraiškos teikiamos tęstiniu būdu iki 2012 m. sausio 31 d. Jos priimamos VŠĮ Lietuvos verslo paramos agentūroje.

Daugiau informacijos rasite čia.

Telefonai pasiteirauti: (8 5) 268 7448, 268 7411

El. paštas [info@lvpa.lt](mailto:info@lvpa.lt)

Kviečiame teikti paraiškas pagal priemonę „Idėja LT“.

Priemonės lėšomis bus finansuojamas labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių planuojamų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros (MTTP) projektų techninių galimybių studijų atlikimas, siekiant padėti šioms įmonėms tinkamai pasirengti įgyvendinti MTTP projektus ir sumažinti

Sėkmės įkvėpti

didesnių investicijų nesėkmės riziką.

Paraiškų teikiamos tęstiniu būdu iki 2012 m. sausio 31 d. Jos priimamos VĮ Lietuvos verslo paramos agentūroje.

Daugiau informacijos rasite čia.

Telefonai pasiteirauti: (8 5) 268 7448,  
268 7411

El. paštas [info@vpa.lt](mailto:info@vpa.lt)

Vasario 19 d. buvo sustabdytas priemonės „Intelektas LT“ paraiškų priėmimas

Ši priemonė skirta naujoviškiems produktams (gaminams, paslaugoms) ir procesams skatinti sukurti skirtiems moksliniams tyrimams (pramoniniams arba taikomiesiems) ir technologinei plėtrai (eksperimentinei plėtrai arba bandomiesiems, konstravimo ir technologiniams darbams).

Daugiau informacijos rasite čia.

Telefonai pasiteirauti: (8 5) 268 7448,  
268 7411

El. paštas [info@vpa.lt](mailto:info@vpa.lt)

## DĖLIONĖ

Pirmieji trys skaitlytojai, teisingai atspėję, koks muziejus, 2008 m. rudenį rekonstruotas ES struktūrinių fondų lėšomis, yra šioje dėlionėje, laimės suvenyrus su ES struktūrinių fondų simbolika. Atsakymus prašome siųsti el. paštu [J.Balkevicius@finmin.lt](mailto:J.Balkevicius@finmin.lt). Prašome nurodyti savo vardą, pavardę ir adresą.

